Vláda schválila zonácie 4 národných parkov. Vystavili sme im vysvedčenie.

1.7.2026 - Kristína Bocková | WWF Slovensko

Vláda Slovenskej republiky dnes schválila návrhy zonácií štyroch národných parkov – TANAP, NAPANT, Malá Fatra a Poloniny. Ide o rozhodnutie, ktoré ovplyvní budúcu podobu ochrany najcennejších prírodných území Slovenska.

Spolu s organizáciami Aevis, My sme les, PRALES, SOS/BirdLife Slovensko a Zelená väčšina sme schválené zonácie podrobne vyhodnotili a pripravili spoločné hodnotenie ich prínosov aj rizík.

Výsledky ukazujú, že hoci v niektorých parkoch došlo k významnému posunu a rozšíreniu území s prísnejšou ochranou, schváleným zonáciám naďalej chýba jednotná koncepcia a jasná logika pri nastavovaní ochranných režimov. To vyvoláva otázky, či reforma národných parkov naplní svoj pôvodný cieľ – zabezpečiť, aby bola ochrana prírody v národných parkoch skutočne prioritou.

Vystavili sme vláde vysvedčenie za zonácie

Naše spoločné hodnotenie ukazuje, že schválené zonácie **prinášajú v niektorých národných parkoch citeľné zlepšenia** a rozšírenie území s prísnejšou ochranou. Zároveň však upozorňuje na pretrvávajúci problém – **chýbajúcu jednotnú koncepciu a rozdielny prístup k tomu, ktoré územia sa do jednotlivých zón zaraďujú.**

Upozorňujeme tiež, že **viaceré podmienky Plánu obnovy nebudú s vysokou pravdepodobnosťou ani po schválení zonácií splnené,** ak sa schvália v podobe predloženej na rokovanie vlády. V niektorých prípadoch totiž došlo len k minimálnym pozitívnym posunom, ktoré však nemusia stačiť na naplnenie záväzkov Slovenska.

Najlepšie hodnotenie získal TANAP, ktorý sa po rozšírení najprísnejšej ochrany približuje medzinárodným štandardom. Na opačnom konci hodnotenia skončili Poloniny, kde podľa autorov návrh neposkytuje dostatočnú ochranu najcennejším územiam vrátane lokality UNESCO.

> *„Je to nevyužitá príležitosť, po tak dlhom čase prípravy a rokovaní, za veľmi jasne stanovených podmienok Plánu obnovy ich podľa nás stále všetky nespĺňame, hoci na doriešenie rozporov veľa nechýbalo. Mnohé veci sa podarilo zlepšiť, avšak stále je otázne celkove naplnenie cieľa reformy národných parkov, osobitne v prípade Polonín.”*
>
> **Katarína Butkovská, WWF Slovensko**

TANAP (2)

Celkové hodnotenie zonácie: 2

Zonácia TANAP-u predstavuje z hľadiska ochrany prírody najlepší výsledok spomedzi všetkých štyroch aktuálne zónovaných národných parkov. Podarilo sa výrazne rozšíriť najprísnejšie chránené územia a TANAP sa tak ako prvý slovenský národný park približuje medzinárodným kritériám IUCN. Napriek tomu v návrhu zostávajú ustanovenia, ktoré sú v rozpore s cieľmi ochrany národného parku a platnou
legislatívou.

Čo sa podarilo presadiť oproti návrhu v MPK
● Rozšírenie zóny A (z približne 51 % na takmer 62 % rozlohy parku) oproti pôvodnému návrhu, ktorý bol predložený do medzirezortného pripomienkového konania (MPK).
● Zaradenie celej Bielovodskej a Javorovej doliny (s výnimkou lúk a okolia horární) do najprísnejšej ochrany.
● Zaradenie komplexu dolín Jalovecká, Bobrovecká a Parichvost do prísnej ochrany.
● Rozšírenie zóny A vo viacerých cenných lokalitách v okolí Tatranskej Javoriny a Oravíc.
● Zachovanie ochrany kľúčových biotopov hlucháňa hôrneho a starých lesov.

Čo nie je dobré
● Vláda navrhuje zonáciu schváliť a zároveň ju paradoxne uznesením a úlohou pre ministra životného prostredia nariaďuje bezodkladne prehodnotiť.
● Pretrváva problematické vyčlenenie zón A2, B3, C2 a D2 na údajné možné rozvojové aktivity v národnom parku.
● Stále pretrváva riziko prevodu štátnych pozemkov pod zjazdovkami vo vyčlenenej zóne D2 na iné osoby.
● Zníži sa ochrana niektorých riečnych ekosystémov tatranských potokov aj ikonického Štrbského plesa

● Nesystémový prístup k horským chatám a hotelom (napr. Sliezsky dom je zaradený do zóny A, pričom parcela neexistujúcej Kežmarskej chaty je zaradená do zóny C).

Potenciálne ďalšie problémy a riziká
● Z pohľadu Plánu obnovy a odolnosti SR pretrvávajúci problém nekoncepčného uchopenia reformy národných parkov. V národných parkoch má byť ochrana prírody prioritou, čo nie je splnené pre zóny D2 a
C2.
● Riziko právnych sporov pre nesúlad niektorých častí zonácie s legislatívou.
● Riziko prevodu štátnych pozemkov na tretie osoby.
● Riziko ďalšieho záberu prírody pre rekreačnú výstavbu.

NAPANT (3)

Celkové hodnotenie zonácie: 3

Zonácia NAPANT-u sa oproti pôvodnému návrhu výrazne zlepšila a priniesla významné rozšírenie najprísnejšie chránených území. Stále však ide o kompromis, ktorý ponecháva mimo najvyššej ochrany rozsiahle plochy starých lesov a niektoré kľúčové prírodné hodnoty.

Čo sa podarilo presadiť oproti návrhu v MPK
● Rozšírenie zóny A (z približne 33 % na takmer 47 % rozlohy parku) oproti pôvodnému návrhu, ktorý bol predložený do MPK.
● Začlenenie viacerých dolinových celkov do najprísnejšej ochrany (Lomnistá dolina, Vajskovská dolina).
● Sceľovanie a sprehľadnenie zón.
● Zóny A aj B sú základom dlhodobej ochrany biotopov hlucháňa hôrneho.
● Zlepšenie ochrany viacerých cenných území ako Studienec a Marková, ktoré budú v národnom parku.
● Tri lokality s mimoriadne vzácnymi hubami a lišajníkmi budú v zóne A (Škribňovo, Muránik a Muránska).

Čo nie je dobré
● Mimo zóny A zostáva približne 2 500 ha starých lesov.
● Kľúčové biotopy hlucháňa v Dúbravskej a Kľačianskej doline nie sú dostatočne chránené.
● Zóna D môže ohrozovať predmety ochrany vrátane jaskynných biotopov.

Potenciálne ďalšie problémy a riziká
● Riziko nesplnenia míľnikov Plánu obnovy a odolnosti pri starých lesoch.
● Čiastočné nezaradenie kľúčových biotopov hlucháňa do zóny A v Dúbravskej doline.
● Z pohľadu Plánu obnovy a odolnosti pretrvávajúci problém nekoncepčného uchopenia reformy národných parkov. V národných parkoch má byť ochrana prírody prioritou, čo nie je splnené v prípade rozsiahlej zóny D ohrozujúcej ciele ochrany.
● Riziko devastácie starých lesov a hlucháních lesov ťažbou dreva a výstavbou ciest.

NÁRODNÝ PARK MALÁ FATRA (4)

Celkové hodnotenie zonácie: 4

Zonácia Národného parku Malá Fatra prináša len obmedzené zlepšenia a mierne rozšírenie zóny A. Pozitívom je zachovanie ochrany hlucháních lokalít, aj keď má park veľké množstvo územia so súkromnými lesmi. V zonáci však stále chýba významnejšia zóna B, čo národnému parku berie víziu do budúcnosti. Mnohé významné územia nie sú zahrnuté do prísnej ochrany a takisto chýbajú ucelené lokality s ochranou. Ani jeden dolinový komplex nie je v celosti navrhnutý do prísnej ochrany.

Čo sa podarilo presadiť oproti návrhu v MPK
● Mierne rozšírenie zóny A (z 32,55 % na 33,61 %) oproti pôvodnému návrhu,ktorý bol predložený do MPK.
● Zachovanie ochrany všetkých významných lokalít hlucháňa.
● Časť vzácnych biotopov v Snilovskom sedle ostane v súčasnom režime ochrany.

Čo nie je dobré
● Mimo zóny A zostáva 1 927 ha starých lesov.
● Pretrváva zaradenie väčšiny zjazdoviek do zóny D, a to vrátane nefunkčných.
● Zóna D bola len čiastočne upravená a to len v oblasti Snilovského sedla.
● Ochrana cenných biotopov zostáva aj naďalej nedostatočná.

Potenciálne ďalšie problémy a riziká
● Riziko nesplnenia míľnikov Plánu obnovy a odolnosti pri starých lesoch.

● Z pohľadu Plánu obnovy pretrvávajúci problém nekoncepčného uchopenia reformy národných parkov. V národných parkoch má byť ochrana prírody prioritou, čo nie je splnené pre zóny D (v Poludňovom Grúni vôbec).
● Na Snilovskom sedle napriek zmene ostáva riziko nesplnenia cieľov ochrany v územiach európskeho významu a v chránených vtáčích územiach (stále ostala časť plochy v zóne, kde to nebolo nutné).
● Riziko devastácie starých lesov ťažbou dreva alebo výstavbou ciest.
● Riziko negatívnych dopadov na vzácne druhy a biotopy európskeho významu.
● Možné právne otázky súvisiace so zaradením zjazdoviek do zóny D a likvidáciou biotopov terénnymi úpravami, na ktoré sa nevyžaduje súhlas orgánu ochrany prírody v tomto stupni ochrany.

NÁRODNÝ PARK POLONINY (5)

Celkové hodnotenie zonácie: 5

Poloniny sú najhoršie navrhnutým národným parkom spomedzi všetkých štyroch aktuálne zónovaných. Napriek veľkému potenciálu tohto územia, kde mohla byť navrhnutá špičková zonácia, ministerstvo životného prostredia neprináša zásadné zlepšenia a neposkytuje ani adekvátnu ochranu najcennejším územiam vrátane lokality UNESCO.

Čo sa podarilo presadiť oproti návrhu v MPK
● Iba mierne navýšenie výmery zóny A (z 16,73 % na 19,18 %) oproti pôvodnému ávrhu, ktorý bol predložený do MPK.

Čo nie je dobré
● Výmera zón A a B zostáva výrazne pod úrovňou nevyhnutnou pre národný park. Zonácia nenavrhuje ani zásadné zvýšenie ochrany prírody do budúcna. Poloniny pritom majú obrovský potenciál stať sa už dnes kvalitným národným parkom a to vďaka vysokému podielu štátneho vlastníctva.
● Nedostatočne je chránená lokalita svetového dedičstva UNESCO. Väčšina jej nárazníkových zón je zaradená iba do zóny C národného parku.
● Problematická zostáva rozsiahla zóna D navrhnutá v rozpore so zákonom. Tento problém sa týka najmä povodia vodárenskej nádrže Starina, kde by sa v dôsledku toho mal znížiť stupeň ochrany prírody oproti súčasnému stavu. Štát zároveň príde o predkupné právo na pozemky v tomto území.

- Ochrana prírody nie je v návrhu jednoznačne nadradená ostatným aktivitám.
- Návrh zonácie nenapĺňa ambície, ktoré sa od národného parku očakávajú a to nielen v rámci ochrany prírody ale aj v rámci potenciálneho rozvoja tohto regiónu formou udržateľného turizmu

Potenciálne ďalšie problémy a riziká
● Z pohľadu Plánu obnovy pretrvávajúci problém nekoncepčného uchopenia reformy národných parkov. V národných parkoch má byť ochrana prírody prioritou, čo nie je splnené najmä v prípade rozsiahlej D zóny (jej rozsah ohrozuje naplnenie cieľov ochrany v území európskeho významu Bukovské vrchy) ako aj zóny B2 UNESCO nezaradenej do zóny B národného parku na štátnych pozemkoch.
● Riziko porušenia medzinárodných záväzkov súvisiacich s ochranou prírody (UNESCO a Natura 2000) a možné konania o porušení povinnosti (infringementy) zo strany Európskej komisie.
● Rozsiahla výmera zóny C umožní na väčšine územia parku ťažbu dreva, čo je nezlučiteľné s cieľom národného parku a rozvojom destinácie Poloniny.

- Zvýšenie rizika ohrozenia zdroja pitnej vody v povodí Stariny.
- Zonáciu národného parku Poloniny bude nevyhnutné opraviť a zlepšiť.

Autori: Aevis, My sme les, Prales, SOS/BirdLife, WWF Slovensko, Zelená väčšina
Autori fotografií: Tomáš Hulík (TANAP, NAPANT a POLONINY), Zelená väčšina (NAPANT a vizuál vysvedčenia, WWF Slovensko (infografiky k zonáciám)

https://wwfsk.org/article/vlada-schvalila-zonacie-4-narodnych-parkov-vystavili-sme-im-vysvedcenie